

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-61/21 - 1

Υπόθεση C-61/21

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Φεβρουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Cour administrative d'appel de Versailles (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

29 Ιανουαρίου 2021

Εκκαλών:

JP

Εφεσίβλητοι:

Ministre de la Transition écologique

Premier ministre

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] Το Cour administrative d'appel de Versailles (διοικητικό εφετείο Βερσαλλιών, Γαλλία)

[παραλειπόμενα] εν ολομελεία

[παραλειπόμενα]

Συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 2021

Απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2021

[παραλειπόμενα]

Έχοντας υπόψη την ακόλουθη διαδικασία:

Προηγηθείσα ένδικη διαδικασία:

Ο JP ζήτησε από το tribunal administratif de Cergy-Pontoise (διοικητικό πρωτοδικείο του Cergy-Pontoise):

- 1) να ακυρώσει τη σιωπηρή απόφαση με την οποία ο νομάρχης του Val-d'Oise αρνήθηκε να λάβει μέτρα προς επίλυση των προβλημάτων υγείας του που συνδέονται με την περιβαλλοντική ρύπανση·
- 2) να υποχρεώσει τον νομάρχη να λάβει, εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων και επ' απειλή χρηματικής ποινής 3 000 ευρώ ανά ημέρα καθυστέρησης, όλα τα μέτρα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του προκειμένου να επιλυθούν τα προβλήματα υγείας του που συνδέονται με τις ατμοσφαιρικές αλλεργίες, ιδίως να διορθώσει τις αποφάσεις περί εγκρίσεως των ταξινομημένων εγκαταστάσεων, επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις που υπάγονται στην εν λόγω νομοθεσία συστηματική υποχρέωση να αναστέλουν τις ρυπαίνουσες εκπομπές τους όποτε υπάρχει καιρική προειδοποίηση η οποία προβλέπει σοβαρό κίνδυνο υπερβάσεως των οριακών τιμών·
- 3) να υποχρεώσει τον νομάρχη του Val-d'Oise και το Κράτος να εφαρμόσουν το σύνολο των συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που προκύπτουν ιδίως από την κοινοποίηση της 15ης Φεβρουαρίου 2017, καθώς και τις δώδεκα συστάσεις που διατύπωσε το Cour des comptes (Ελεγκτικό Συνέδριο) στην έκθεση του Ιανουαρίου του 2016·
- 4) πριν αποφανθεί, να ορίσει δύο πραγματογνώμονες για τη μέτρηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και τις επιπτώσεις της στις παθήσεις που διαπιστώθηκαν· **[σελ. 2 του πρωτοτύπου]**
- 5) σε περίπτωση που δεν οριστούν τέτοιοι πραγματογνώμονες, να υποχρεώσει το Κράτος να του καταβάλει το ποσό των έξι εκατομμυρίων ευρώ ως αποζημίωση για τη βλάβη της υγείας του και το ποσό των 15 εκατομμυρίων ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη, τη βλάβη λόγω άγχους, τη σωματική, αισθητική, φυσική και ψυχική βλάβη που υπέστη.

Με την απόφαση 1510469 της 12ης Δεκεμβρίου 2017, το tribunal administratif de Cergy-Pontoise (διοικητικό πρωτοδικείο του Cergy-Pontoise) απέρριψε τα εν λόγω αιτήματα.

Διαδικασία ενώπιον του εφετείου:

Με δικόγραφο και τέσσερα υπομνήματα, που πρωτοκολλήθηκαν στις 25 Απριλίου 2018, στις 16 Ιανουαρίου 2019, στις 28 Μαΐου 2019, στις 15 Ιανουαρίου 2020 και στις 23 Σεπτεμβρίου 2020, ο JP, εκπροσωπούμενος από τον Gimalac, δικηγόρο, ζητεί από το εφετείο:

- 1) να ακυρώσει την εν λόγω απόφαση·

- 2) να κάνει δεκτά τα αιτήματα που προέβαλε πρωτοδίκως·
- 3) να υποχρεώσει το Κράτος να καταβάλει το ποσό των 3 500 ευρώ βάσει του άρθρου L.761-1 του code de justice administrative (κώδικα διοικητικής δικαιοσύνης).

Ο JP υποστηρίζει ότι:

- το Κράτος είναι υπεύθυνο για την ποιότητα του αέρα, βάσει του άρθρου L. 220-1 του code de l'environnement (κώδικα περιβάλλοντος)·
- το πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι ο νομάρχης του Val-d'Oise δεν είχε κανένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ενώ διαθέτει εξουσίες διενέργειας ειδικών ελέγχων και ενώ δεν αποδεικνύει ότι έλαβε όλα τα μέτρα που απαιτούνται σε σχέση με την υπέρβαση των οριακών τιμών ρύπανσης στο Ile-de-France ή στον τομέα της ασκήσεως ελέγχων επί των ταξινομημένων εγκαταστάσεων·
- η υπέρβαση των οριακών τιμών ρύπανσης μπορεί να θεμελιώσει ευθύνη του Κράτους έναντι αυτού σε σχέση με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η ευρωπαϊκή οδηγία της 21ης Μαΐου 2008·
- η ευθύνη του Κράτους θεμελιώνεται βάσει της υποχρεώσεώς του να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ζωής των ανθρώπων·
- ευθύνη του Κράτους μπορεί επίσης να στοιχειοθετηθεί λόγω διακινδύνευσης·
- το πρωτοδικείο κακώς απέρριψε το αίτημά του περί διεξαγωγής πραγματογνωμοσύνης·
- η σχέση μεταξύ της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της κατάστασης της υγείας του, η ύπαρξη βλάβης λόγω άγχους και λόγω ελλείψεως πληροφοριών αποδεικνύονται.

Με υπόμνημα αντικρούσεως, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στις 21 Μαρτίου 2019, ο ministre de la transition écologique et solidaire (Υπουργός Οικολογικής και Αλληλέγγυας Μετάβασης, Γαλλία) ζητεί να απορριφθεί η έφεση.

Υποστηρίζει ότι οι συναφώς προβληθέντες λόγοι είναι αβάσιμοι.

Στον JP χορηγήθηκε δικαστική αρωγή με απόφαση της 25ης Μαΐου 2018.

Λαμβάνοντας υπόψη τα υπόλοιπα έγγραφα της δικογραφίας. **[σελ. 3 του πρωτοτύπου]**

Λαμβάνοντας υπόψη:

- την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών·

- τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- την οδηγία [παραλειπόμενα] [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] 2008/50/ΕΚ, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (ΕΕ 2008, L 152, σ. 1).
- τον code de l'environnement (κώδικα περιβάλλοντος)·
- τις αποφάσεις [παραλειπόμενα] της 19ης Νοεμβρίου 2014 [ClientEarth (C-404/13, EU:C:2014:2382),] και [παραλειπόμενα] της 24ης Οκτωβρίου 2019 [Επιτροπή κατά Γαλλίας (Υπέρβαση των οριακών τιμών για το διοξείδιο του αζώτου) (C-636/18, EU:C:2019:900),] του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- τις αποφάσεις 394254 της 12ης Ιουλίου 2017 και 428409 της 10ης Ιουλίου 2020 του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας, Γαλλία) επί ενδίκων διαφορών·
- τον code de justice administrative (κώδικα διοικητικής δικαιοσύνης)·

[παραλειπόμενα]

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. Ο JP άσκησε έφεση κατά της απόφασης 1510469 της 12ης Δεκεμβρίου 2017, με την οποία το tribunal administratif de Cergy-Pontoise (διοικητικό πρωτοδικείο του Cergy-Pontoise) απέρριψε τα αιτήματά του περί, μεταξύ άλλων, της ακυρώσεως της σιωπηρής απόφασης του νομάρχη του Val-d'Oise, με την οποία αυτός αρνήθηκε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την επίλυση των προβλημάτων υγείας του JP που συνδέονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση, και της καταβολής αποζημίωσης από το Κράτος για τις διάφορες βλάβες που αποδίδει στη ρύπανση αυτή, οι οποίες εκτιμώνται στο ποσό των 21 εκατομμυρίων ευρώ.

Επί του νομικού πλαισίου της διαφοράς:

2. Αφενός, κατά το άρθρο 1 της οδηγίας [παραλειπόμενα] [2008/50]: «Τα μέτρα που θεσπίζονται με την παρούσα οδηγία έχουν ως στόχο: /1) τον προσδιορισμό και καθορισμό των στόχων για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, ώστε να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο σύνολο του περιβάλλοντος· (...)». Κατά το άρθρο 4: «Τα κράτη μέλη καθορίζουν ζώνες και οικισμούς εντός της επικρατείας τους. Η εκτίμηση και η διαχείριση της ποιότητας του αέρα πραγματοποιούνται σε όλες τις ζώνες και σε όλους τους οικισμούς». Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 13: «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα επίπεδα διοξειδίου του θείου, ΑΣ10, μολύβδου και μονοξειδίου του άνθρακα στον ατμοσφαιρικό αέρα να μην υπερβαίνουν στις ζώνες και τους οικισμούς τους τις οριακές τιμές του παραρτήματος XI. / Ως προς το διοξείδιο του αζώτου και το βενζόλιο, απαγορεύεται κάθε υπέρβαση των οριακών τιμών του παραρτήματος XI μετά από τις αντίστοιχες ημερομηνίες που ορίζονται σε αυτό. (...)». [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

3. Αφετέρου, κατά [παραλειπόμενα] το άρθρο 23[, παράγραφος 1,] της οδηγίας [παραλειπόμενα] [2008/50]: «Όταν, σε συγκεκριμένες ζώνες ή οικισμούς, τα επίπεδα των ρύπων υπερβαίνουν κάθε οριακή τιμή ή τιμή στόχο, καθώς και κάθε αντίστοιχο περιθώριο ανοχής, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εκπονούνται σχέδια για την ποιότητα του αέρα για τις εν λόγω ζώνες ή οικισμούς με σκοπό να επιτευχθούν οι αντίστοιχες οριακές τιμές ή οι τιμές στόχοι που αναφέρονται στα παραρτήματα XI και XIV. / Σε περίπτωση υπερβάσεων αυτών των οριακών τιμών, για τις οποίες έχει ήδη παρέλθει η προβλεπόμενη προθεσμία, τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα θα θεσπίζουν κατάλληλα μέτρα ώστε η περίοδος υπέρβασης να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη. Τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα μπορούν επιπροσθέτως να περιέχουν ειδικά μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού, περιλαμβανομένων των παιδιών. / Τα εν λόγω σχέδια [παραλειπόμενα] [για] την ποιότητα του αέρα περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο τμήμα Α του παραρτήματος XV και μπορεί να περιέχουν μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 24. Τα εν λόγω σχέδια κοινοποιούνται αμελλητί στην Επιτροπή, το αργότερο δε δύο έτη μετά το τέλος του έτους κατά το οποίο παρατηρήθηκε η πρώτη υπέρβαση. (...)».

4. Προς στήριξη των προβαλλόμενων με το δικόγραφό του αιτημάτων αποζημιώσεως, ο JP υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι υπέστη βλάβη υγείας λόγω της υποβάθμισης του ατμοσφαιρικού αέρα στον γεωγραφικό χώρο της περιφέρειας Ile-de-France όπου κατοικεί. Εκτιμώντας ότι η εν λόγω υποβάθμιση προκύπτει από την εκ μέρους των γαλλικών αρχών παράβαση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν από τις διατάξεις της οδηγίας 2008/50[παραλειπόμενα] οι οποίες παρατίθενται στα σημεία 2[παραλειπόμενα] και 3[παραλειπόμενα] ανωτέρω, ο JP θέτει βάσει αυτού ζήτημα ευθύνης του Κράτους, προκειμένου να λάβει αποζημίωση για την προβαλλόμενη βλάβης υγείας.

Επί της σοβαρής δυσχέρειας ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία προέβαλε ο JP με το δικόγραφο της έφεσής του:

5. Η απάντηση στα αιτήματα αποζημιώσεως του JP προϋποθέτει τη διευκρίνιση του περιεχομένου των διατάξεων του άρθρου 13, παράγραφος 1[παραλειπόμενα][,] και του άρθρου 23, παράγραφος 1[παραλειπόμενα][,] της οδηγίας 2008/50[παραλειπόμενα], όσον αφορά τη θεμελίωση για τους ιδιώτες δικαιώματος αποζημιώσεως για τις βλάβες που επηρεάζουν την υγεία τους σε περίπτωση κατάφωρης παραβάσεως, εκ μέρους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις.

6. Το ζήτημα αυτό, το οποίο είναι καθοριστικό για την έκβαση της διαφοράς, παρουσιάζει σοβαρή δυσχέρεια ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Πρέπει, κατά συνέπεια, να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα κατ'εφαρμογήν του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, μέχρις ότου αυτό αποφανθεί, να ανασταλεί η διαδικασία επί της έφεσης του JP.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1: Αναστέλλει την έκδοση αποφάσεως επί της έφεσης που άσκησε ο JP, μέχρις ότου το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφανθεί επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

1) Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εφαρμοστέοι κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απορρέουν από το άρθρο 13, παράγραφος 1[παραλειπόμενα][,] και από το άρθρο 23, παράγραφος 1[παραλειπόμενα][,] της οδηγίας 2008/50/ΕΚ, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη [(ΕΕ 2008, L 152, σ. 1)], έχουν την έννοια ότι παρέχουν στους ιδιώτες, σε περίπτωση κατάφωρης παραβάσεως από κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές, δικαίωμα λήψης αποζημιώσεως από το οικείο κράτος μέλος για τις βλάβες της υγείας τους όταν υφίσταται άμεσος και βέβαιος αιτιώδης σύνδεσμος με την υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα; **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**

2) Αν υποθεθεί ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις μπορούν πράγματι να θεμελιώσουν τέτοιο δικαίωμα αποζημιώσεως για τις βλάβες υγείας, από ποιες προϋποθέσεις εξαρτάται η θεμελίωση του εν λόγω δικαιώματος, ιδίως σε σχέση με την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι υφίσταται η καταλογιστέα στο οικείο κράτος μέλος παράβαση;

[παραλειπόμενα]